

En el desenvolupament històric de la cartografia urbana no és possible distingir una sola via de progrés lineal i acumulatiu. Al contrari, la representació cartogràfica de les ciutats ha evolucionat seguint diferents models o tradicions específics, cadascun dels quals té un origen peculiar, un llenguatge propi i unes característiques tècniques i operatives definitòries. En el cas de la cartografia espanyola és possible distingir, entre els segles XVI i XIX, quatre tradicions clarament diferenciades: les vistes de ciutats, la topografia militar urbana, la planimetria cadastral urbana i la cartografia urbanística. Els diferents tipus de mapes urbans formats en aquesta llarga seqüència històrica només esdevenen plenament comprensibles en inscriure'ls dins de la seva pròpia tradició. L'objectiu d'aquest col·loqui és estudiar la gènesi d'aquests models o patrons de cartografia urbana, descriure'n els trets essencials i analitzar-ne les influències mútues.

En el desarrollo histórico de la cartografía urbana no es posible distinguir una única senda de progreso lineal y acumulativo. Al contrario, la representación cartográfica de las ciudades ha evolucionado siguiendo distintos modelos o tradiciones específicos, cada uno de los cuales tiene un origen peculiar, un lenguaje propio y unas características técnicas y operativas definitorias. En el caso de la cartografía española es posible distinguir, entre los siglos XVI y XIX, cuatro tradiciones claramente diferenciadas: las vistas de ciudades, la topografía militar urbana, la planimetría catastral urbana y la cartografía urbanística. Los diferentes tipos de mapas urbanos formados en esa larga secuencia histórica sólo resultan plenamente comprensibles al inscribirlos en su propia tradición. El objetivo de este coloquio es estudiar la génesis de esos modelos o patrones de cartografía urbana, describir sus rasgos esenciales y analizar sus influencias mutuas.

Lloc:
Lugar:
MUHBA Plaça del Rei,
Sala de Martí l'Humà

www.ub.edu/gehc/cmhc17
#cmhc17

Entrada gratuïta
Es recomana reserva prèvia
Entrada gratuita
Se recomienda reserva previa

Inscripcions:
Inscripciones:
www.ub.edu/gehc/cmhc17/
inscripcio
Data de tancament
d'inscripcions:
20 de gener
Fecha de cierre
de inscripciones:
20 de enero
Per a més informació,
podeu escriure a:
Para más información,
pueden escribir a:
gehcmapa@gmail.com

16/12/02/TRI

Col·loqui
MODELS
EN LA
CARTOGRAFIA
URBANA
ESPANYOLA:
UNA ANÀLISI
HISTÒRICA

Coloquio
MODELOS
EN LA
CARTOGRAFÍA
URBANA
ESPAÑOLA:
UN ANÁLISIS
HISTÓRICO

2-4.02.2017

Imatges d'esquerra a dreta / Imágenes de izquierda a derecha:

1. Plano de la ciudad y del puerto de Barcelona. Autor: Moulinier, 1806. Centre Excursionista de Catalunya / 2. Plano topográfico de Barcelona. Autor: Juan López, 1807. Centro Geográfico del Ejército / 3. Plano de los alrededores de la ciudad de Barcelona y proyecto de su reforma y ensanche. Autor: Ildefonso Cerda; Pere Roca, 1861. Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya / 4. Plano del término municipal de Barcelona. Autor: Ajuntament de Barcelona; Serra, J.M., 1891. Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya / 5. Plànol de la ciutat de Barcelona. Autor: Ajuntament de Barcelona, Servei Topogràfic. Any: 1930. Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya.

Dijous 2 de febrer

Jueves 2 de febrero

9.00-9.15

Acreditació

Registro

9.15-9.30

Inauguració

Inauguración

9.30-10.30

Conferència inaugural

Conferencia inaugural

Lucia Nuti (Universit  di Pisa)

La nascita di un nuovo genere di rappresentazione: il ritratto di città

10.30-11.00

Pausa

SESSIÓ I.

VISTES DE CIUTATS

SESIÓN I.

VISTAS DE CIUDADES

11.00-11.30

Ramon Pujades (Museu d'Història de Barcelona)

Vistes urbanes ib riques: la recepció d'uns models importats

11.30-12.00

Federico Arévalo (Universidad de Sevilla)

El levantamiento planim trico de la ciudad: de la Edad Media al Renacimiento

12.00-12.30

Vicenç M. Rosselló i Verger (Universitat de València)

Les ciutats dels Països Catalans als dibuixos d'Antoon van den Wijngaerde

12.30-13.00

Fernando Marías (Universidad Aut noma de Madrid)

Madrid, entre Antonio Manzelli y Pedro Texeira (1622-1656)

13.00-13.30

Juan Calatrava (Universidad de Granada)

Tres miradas sobre Granada en torno a 1870:

Charles Garnier, Victor Fournel, Rafael Contreras

13.30-14.00

Debat

Debate

SESSIÓ 2.

CARTOGRAFIA MILITAR URBANA

SESIÓN 2.

CARTOGRAFÍA MILITAR URBANA

16.30-17.00

José Ignacio Muro (Universitat Rovira i Virgili, Tarragona)

La representación de la ciudad en la topografía militar (siglos XVII-XIX)

17.00-17.30

Isabel Test n N nuez, Rocío Sánchez Rubio, Carlos Sánchez Rubio (Universidad de Extremadura)

Mapas para la guerra y para la corte en la España del siglo XVII

17.30-18.00

Jesús Burgueño (Universitat de Lleida)

Cartografiar l'entorn urb . El «Plano de Barcelona y sus alrededores» de l'estat major (1865)

18.00-18.30

Debat

Debate

Divendres 3 de febrer

Viernes 3 de febrero

SESSIÓ 3.

PLANIMETRIA CADASTRAL URBANA

SESIÓN 3.

PLANIMETRÍA CATASTRAL URBANA

09.30-10.00

Luis Urteaga (Universitat de Barcelona)

El espacio urbano en la cartografía catastral (siglos XVIII y XIX)

10.00-10.30

Concepción Camarero-Bullón i Francisco Marín Perell n (Universidad Aut noma de Madrid)

Un cuarto de siglo después de su publicación: uso y abuso de la *Planimetr a General de Madrid*

10.30-11.00

Pausa

11.00-11.30

Meritxell Gisbert (Universitat de Barcelona)

Cartografia patrimonial i urbanística:

els plànols de Barcelona dels Soler, 1798-1855

11.30-12.00

Joan Capdevila (Grup d'Estudis d'Història de la Cartografia)

Los planos de población en los levantamientos topográficos del Instituto Geográfico Nacional

12.00-12.30

B rbara Polo (Universitat de Barcelona)

El plano de población de Burgos de 1912 del Instituto Geográfico Nacional

12.30-13.00

Debat

Debate

SESSIÓ 4.

CARTOGRAFIA URBANÍSTICA

MUNICIPAL I ALTRES CARTOGRAFIES

SESIÓN 4.

CARTOGRAFÍA URBANÍSTICA MUNICIPAL Y OTRAS CARTOGRAF AS

15.30-16.00

Francesc Nadal (Universitat de Barcelona)

Reformisme liberal i cartografia urbana municipal a l'Espanya del segle XIX

16.00-16.30

José Luis Villanova (Universitat de Girona)

Los planos urbanos del Centro Geod sico Topogr fico, 1878-1891

16.30-17.00

Teresa Navas Ferrer (Universitat Polit cnica de Catalunya)

Carreteres i urbanisme. Cartografia viària de la província de Barcelona

17.00-17.30

Pausa

17.30-18.00

Alfredo Faus Prieto (Universitat de València)

Planos de alineación de los antiguos caminos extramuros de la ciudad de Valencia (1860-1877)

18.00-18.30

Ana del Cid (Universidad de Granada)

Cartograf as urbanas del turismo: el plano de Granada de Ramón González Sevilla y Juan de Dios Bertuchi (1894)

18.30-19.00

Carme Montaner (Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya)

Els mapes de ciutats espanyoles en les publicacions de l'editorial Alberto Martín (1900-1925)

19.00-19.30

Debat

Debate

19.30-19.45

Clausura

Dissabte 4 de febrer

Sábado 4 de febrero

11.00-13.00

Visita guiada a les Drassanes Reials i al Museu Marítim de Barcelona

Visita guiada a las Reales Atarazanas y al Museo Marítimo de Barcelona

13.30

Dinar

Comida
